

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.,
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

Colecta națională

pentru restaurarea caselor devastate ale
domnului Dr. Rațiu în Turda.

Transport din nrul 145 . fl. 515.49

Augustin Moșolygo, preot în Fetiș „ 2.—

Suma . fl. 517.49

Notă. Suma de 20 fl., înregistrată în
nrul 141 al „Tribunei“ sub numele George
Șandor, a fost contribuită de anonimul X. Y.

Administrația „Tribunei“.

„Tradare de patrie“.

„... O Românie sau mai bine
dis: acei bărbați, care se girează de con-
ducătorii lor, au făcut prin călătoria lor
la Viena un pas neleal și nepatriotic.
— în această privință toate partidele
naționale maghiare sunt de o părere. Și
deosemena de o părere e națiunea în
condamnarea hotărâtă a Memorandului,
care e plin de calumniile cele mai in-
fame contra statului ungar, și de răs-
vrătirea cea mai impertinentă contra
ideii de stat maghiar“.

În acești termeni drastici un organ
ce, se redactează sub imediata suprave-
ghere a guvernului maghiar, califică
„crima“ ce a comis-o poporul român
din Ungaria și Transilvania, „prin ema-
națiunile sale mai recente“. Prin
așternerea Memorandului la Preaînaltul
Tron Românii au servit nici mai mult
nici mai puțin decât un act de tra-
dare de patrie — astfel ne spune
unisono corul șovinistilor. Intemeiate pe
acest „verdict al națiunii“ camerele de
advocați din Cluj și Arad se simt chiar
îndreptățite a și judeca pe membrii lor
români pentru această crimă, una dintre
cele mai grave, de care poate fi acuzat
un cetățean.

Acusa se susține și se proclamă pe
temeiul unor considerațiuni: odată pentru-
că Românii s'au dus la un monarh
„străin“ într-o țeară „străină“; a doua
pentru-că se „răsvrătesc“ contra „ideii“
de stat maghiar.

Șovinistii maghiari adevărați pornesc
din punctul de vedere, că Ungaria este
un stat independent; prin urmare Au-
stria e față cu Ungaria un stat străin.
Și pe monarhul acestui stat „străin“
l-au căutat Românii, când s'au dus
la Viena să prezenteze Memorandul lor.

Acest punct de vedere poate să fie
foarte „național“, dar' legal el
nu este.

Atât în virtutea sancțiunii prag-
matice (art. leg. II.: 1722/23, cât și
în virtutea legii de transacțiune (art.
leg. XII.: 1867) — legi fundamentale
ale constituțiunii ungurești — vechiul
imperiul austriac formează un stat uni-
tar monarhic sub stăpânirea augus-
tinelor membrii din Casa habsburgică. Acea-
stă unitate a imperiului nu se ex-
primă numai prin persoana Monarhu-
lui și prin ordinea de succesiune în
Casa austriacă, ci și prin o mulțime
de instituțiuni de stat unitare legale,
care nu se pot nimici prin frase bom-
bastice șoviniste. Înainte de toate im-
periul nostru nu e reprezentat în afară
prin trimișii Ungariei de o parte și
prin trimișii Austriei de altă parte, ci
numai prin trimișii imperiului uni-
tar austro-ungar, prin un singur mi-
nister de externe. Puterea armată
nu e divizată în două sau mai multe
părți, ci e una și nedivizibilă, are
un singur minister de răz-
boi și un singur Domn și Stăp-
ân, care e Maiestatea Sa Împăratul.

Lucrurile firești, că acest imperiu unitar
are și un singur minister de finanțe,
care administrează bugetul impe-
riului unitar, votat de corpul re-
presentativ al acelui imperiu. Dar'
nu numai aceste instituțiuni capitale ale
statului dovedesc unitatea imperiului
nostru, ci o dovedesc și alte dispozi-
țiuni legale, care pretind rezolvarea
unor afaceri de o categorie mai in-
ferioară în mod unitar. Astfel articu-

lul legii XII. din 1867 stabilește anume,
că afacerile de credit (§. 56), afa-
cerile comerciale (§. 59), afa-
cerile vamale (§. 64), afacerile
căilor ferate (§. 65), afacerile
valutei și monedei (§. 66), ba chiar
și contribuțiile indirecte (§. 63)
sunt a se regula din punctul de ve-
dere al unui stat unitar.

Este dar' o lovitură de-adreptul
în contra legilor noastre fundamen-
tale constituționale când se susține, că
Austria e o țeară „străină“ și Împăratul
e Monarhul acelei țări „străine“. Ma-
iestatea Sa Monarhul nu residează la
Viena numai ca Împărat al Austriei,
ci și ca Domn al întregii monarhii
unitare, prin urmare și ca Rege al Un-
gariei. Astfel ipso jure Viena e nu nu-
mai capitala Austriei, ci și capitala în-
tregului imperiu unitar. Căci afară de
gloriosul nostru Domnitor residează acolo
ministerul de externe, ministerul de răz-
boi și ministerul de finanțe — nu mi-
nisterii austriace, ci ministerii pentru în-
treg imperiul. Nu numai deputațiunea
română a căutat pe Domnitorul nostru
legitim la Viena, în vechia sa reședință
și capitală a imperiului, ci îl caută aci
în fiecare zi chiar și ministrii maghiari.
Acestia când descalecă la Curtea din
Viena, nu vin nici într-o țeară „străină“,
nici la un monarh „străin“, ci vin la
reședința Regelui apostolic al Ungariei
și la Domnitorul imperiului, care are
tot în virtutea legii și tot aci în această
Vienă și un minister unguresc
anume.

Punctul de vedere dar', pe care se
pun șovinistii maghiari pentru a do-
vedi, că Românii când au așternut Me-
morandul lor la Viena au fost într-o
țeară „străină“, se află afară din lege
și afară din realitate.

A doua considerantă, luată în aju-
tor pentru a susține acusa „trădării de
patrie“, „răsvrătirea“ contra „ideii de
stat maghiar“ e atât de debila, încât
ea pe sine se nimicește.

Nicăiri în lume nu s'a mai au-
dit nici nu s'a mai pomenit, ca un po-
por să se „răsvrătească“ în contra unei
„idei“. E și un lucru cu neputință a
te „răsvrăti“ contra „ideii“. Dacă șo-
vinistii maghiari susțin totuși această
imposibilitate, ei voesc să dică altceva
nu ceea-ce exprimă. Sub „idea de
stat maghiar“, ei înțeleg toate dorin-
țele și aspirațiunile lor naționale, pen-
tru a căror realizare până acum n'au
obținut puterea legii. Cu puterea a
mână se pot nesocoti legi existente,
dar' nu se pot executa legi neexistente.
În locul acestor legi neexistente, s'a
pus o „idee“, și stăpânitorii noștri pre-
tind dela popoarele nemaghiare să se
supună acestei „idei“, și astfel numai
se poate explica „răsvrătirea“ contra
unei „idei“.

Până-ce această „idee de stat“ nu
va prinde chip și formă prin para-
grafii legii votate și sancționate, nu
numai că răsvrătirea e cu neputință,
dar' și apărarea contra acelei răsvră-
tiri e un lucru al imposibilității.

Sunt numai o seamă de oameni,
care cu îndreptățire legală ar pute să
strige astăzi: *tradare de patrie!* Acea-
stă seamă de oameni sunt și Ro-
mânii, care stând cu deservire pe
temeiul legilor în vigoare află toate ele-
mentele constitutive, pe care „patrioții“
pretind a le fi aflat la noi, tocmai
și întru toate la asupritorii noștri: *calca-
rea legilor existente, nesocotirea puterii
Monarhului, care este capul imperiului
habsburgic întreg și Domnul puterii, Îm-
păratul, sub a cărui comandă exclu-
sivă avem să ne apărăm hotarele co-
mune în contra ori-și-cărui „străin!“*

După douăzeci-și-cinci de ani. Sub
acest titlu publică „Politikai Szemle“ un
studiu eșit din penă fostului secretar de stat
Alexandra Matlekovits. Din expunerile
acestui influent membru al partidului gu-
vernamental rezultă, că guvernării
noștri inșiși nu sunt atât de încântați de suc-
cesele stăpânirii lor de un pătrar de secol,

precum s'ar fi părut din bucuria trimbițată
cu privilegiul iubileului. Eată ce dăce între
alte de Matlekovits:

Mai întâm constată, că cu tot progresul
în cei 25 de ani s'au întrelăsat multe
și cu deosebire în timpul din urmă s'au ivit
aparitiuni, care inspiră îngrijiri
pentru viitor. În legislativă și
în inițiativa guvernului domnesc lipsă de
sistem. De douăzeci-și-cinci de ani afacerea
codului civil nu a eșit din stadiul pregătirilor,
ear' încât privește reforma impositelor,
deși necesitatea ei este recunoscută, totuși nu
s'a împlinit încă nici condițiunea cea mai fun-
damentală, adevă statistică impositelor.
Mai departe studiul constată, că pe terenul
muncii spirituale încă s'au întrelăsat multe.
Astfel nu avem drept de reușiri și în-
truniri, în instrucția publică dela
Eötvös încoace nu mai există nici un plan,
ear' în privința cultelor cestiunile dela or-
dinea ălele, congrua, cestiunea ovre-
ască etc., au rămas toate neresolvate. În
administrație nu s'a putut face reforma
proiectată, s'a desvoltat un birocrațism
păgubitor, ear' situația funcționarilor de stat
este rea. Pe urmă autorul constată, că în pri-
vința raporturilor de partid între par-
tidul liberal și cel național nu există nici o
deosebire de principii, că peste tot libera-
lismul la noi nu caracterizează nici
un partid, că peste tot în parlamentul
unguresc de ani de zile lupta nu se poartă
pe baze constituționale și după prin-
cipii. Astfel s'a desvoltat un sistem de
invecție personale, a cărui urmare este,
că între membrii partidului guvernamental se
observă o anumită indiferență față cu desba-
terile parlamentare. Apărarea contra atacu-
rilor personale nu se face cu argumente, ci
prin votare, guvernul nu cere statul, ci
voturile aderenților sei etc.

Sălbăteciile dela Arad.

(Raport special al „Tribunei“.)

Arad, 6 Iulie n. 1892.

Am trecut peste o furtună socială, care
și între Hototții trece de o bestialitate.

Am așteptat întreg demersul și apoi
domolirea turburării sufletești, ca să pot face
obiectiv cronică săptămânii patimilor din era
constituțională a secolului al XIX-lea.

Dela reînnoirea deputațiunii vieneze
diarele locale varsă pară de foc asupra Ro-
mânilor trădători de patrie, provocând mereu
societatea maghiară la acțiune agresivă în
contra Românilor.

Politicii culturii puneau ciuha la auto-
nomia noastră bisericească, mercenarii la in-
stitutul „Victoria“, ear' advocații, ales cei
tineri, — și anume Ovrei la advocații ro-
mâni, care vezi Doamne, cutează a trăi dela
clientela română. Din aceste trei izvoare a
pornit haita, care nu s'a înspăimântat nici de
ultimul remediu al asasinării pe stradă de-
chisă, chiar și în Aradul fruntaș în cultură.
Psihic rămâne o enigmă, cum nici acel înalt
nivel de cultură, la care stă societatea ara-
dană, se nu poată domina boldul de rasă,
în vreme-ce cultura nobilitează și stepele
africane.

E treaba psihologului de popoare a
rezolva filosofic această problemă. Noi caută
să descindem la pura realitate și să luăm ac-
tul în concret pentru judecata practică.

În Duminecă din 26 Iunie s'a grupat
o ceată de demonstrații, turburată de nise
diarști, înaintea casei domnului Aurel Suciu,
care șede în ferestri cu poliția și *more patrio*
i'a făcut un șari-vari.

A trecut și s'a dus; nime nu și-a spart
capul cu toată treaba.

Demonstrații politice se întâmplă și în
lumea civilisată. Atâtă însă n'a fost destul,
politicianii din Arad n'au aflat satisfacție în
o acțiune morală, i'a trebuit sânge, — acea-
sta e signatura situației.

La aceste probe firești nu eram pregă-
tiți; bunul nostru simț nu ne admitea su-
poziția vătăririi de sânge într-o luptă prin-
cipială de drepturi politice. De aceea am su-
portat cu răbdare demonstrațiunile ălelor ur-
mătoare și revoltătoare invective ale ăla-
relor, în care între altele insultă cu rost de
surugiu un anumit Cs. Ender Dániel, făcut ra-
portor din rangul de culegător.

Nu voiam să ne tirăm cauza cea
sfântă în noroiul stradelor, și libertatea per-

sonală n-o credeam asigurată într'un stat de
drept. Cu un cuvânt nu ne-am perdut cam-
pătul și nu ne-am pus în harți cu agenții
provocatori puși în călcăiele noastre, dar'
nici nu ne-am lăsat terorizați, ci am cutezat
să umblăm și noi între oameni ca și mai
înainte.

În 30 Iunie vădând, că e zadarnică
toată agenția provocatoare, Românii nu și dau
în capete cu bățușii ordinari de pe strade,
și nici cu agenții provocatori din ăiare, și-au
perdut răbdarea și au trecut la faptele sân-
geroase ale acelei memorabile ăile în istoria
patimilor noastre.

Anume în seara acelei ăile șede a so-
cietate română într-o grădină de vară, tes-
cută de public distins, mai ales fiind și ăi de
sevătoare apuseană; erau prezenți domni
Oncu cu familia, Aurel Suciu, Mangra și
Ciorogariu. Deodată se așază lângă masa
română un om beat, strigând ironic „să tră-
ască nația“. „De nem az oldh néző, hanem a
magyar néző“, între ilaritatea publicului,
care-l lua în haz.

Restaurantul cu chelnerii l-a dat afară,
apoi nu peste multă vreme a părăsit localul
și societatea română scărbită de cele ex-
periante.

Acest om este celebrul diarist, care a
condus banda la stacul din cafeneaua Zemlányi.
O existență desolată care a fost de toate, și
lăpădat de pretutindenea. Fost-a și gendarm.
Acolo a dus-o până la rangul de cadet aspi-
rant de oficer, dar' l-au lăpădat și din acel corp.

Acum e redactor la diarul murdar
„Szavak“ ce apare în Arad, de unde în nrul
de Duminecă înfățișează pe căpitanul orașu-
lui cu ciomagul dând în căteii Mangra, Oncu
etc., ear' deasupra culcat pe gunoiu un câne
mare în chipul episcopului Meșian, întrebând
pe căpitanul orășenească el cu ciomagul,
când va da și în cănele cel mare de pe gu-
noi. Tot în acel număr primesc felicitările
patriotice ce i-s'au trimis pentru eroica con-
ducere a demonstrațiilor, pe care însă, din
modestie dăce, că nu le merită; fiindcă pentru
patrie a făcut ce a făcut. „Ecco homo“!

Afară întipărită Români piața co-
pleșită de un tumult dubios, care își dădea
signale cu fluierăturile. Așteptau împregiurul
locuinței dlui Oncu ca în întunerecul nopții
să-i năvălească pe Români.

Vădând însă primejdia de pe strade,
societatea română a trecut drumul la terasa
Zemlányi, unde era crema societății adunate:
Procurorul de stat, vice-comitele în
retragere, protonotarul comitatului, de-
putatul și avocatul demagog Barabás,
alte somități sociale și *jeunesse d'oré-le* maghiar.

Era de crezut, că această elită nu și
va lăsa pângărită societatea de catilinarii
stradelor, dar' credința noastră deșeeartă a
rămas.

Di A. Suciu încongiurat la eșirea din
grădină de o ceată de demonstrații, frapă-
du-i momentan cu mina sa de apărare ce
și-o luase și-a rupt calea printre dișii și
și-a scăpat ca prin pene vieța amenințată
de ăcei de brațe ridicate asupra lui. — Poli-
ție ca în palmă.

Mica societate română s'a așezat la o
masă din terasa Zemlányi și a provocat pe
cafetier a trimite după poliție. El a trimis,
dar' răspuns n'a sosit. Într-aceste tumultul
stradelor se adunase în giurul terasei prin
signale de fluere și Românii asediați complet.
S'au început apoi răcnete, injurăturile și
amenințările cu vărsare de sânge, și Românii
căteau ca pironiți în fața evenimentului dat.
Cățiva clerici, pe care i'a apucat seara în
oraș, vădând ce se întâmplă au străbătut prin
șirurile demonstrațiilor și au făcut cordon
dela ușa terasei până la masa română,
opriind cu brațele lor intrarea hordei în
terasă.

Pentru variație aclamau și pe deputatul
demagog Barabás. „Halluk si Ejen Barabást“
striga plebea, dar' Barabás, ce e drept, înto-
și cu fața cătră dișii tăcea tăcerea pescelui.
Și ceea-ce e mai caracteristic aclamau mereu
și pe căpitanul orășenească Sarlot Domokos,
care bag-seamă din modestie nu s'a prezentat
să primească cel puțin onorurile. Aș fi ne-
exact raportor, dacă nu aș aminti și aceste ca-
racteristice momente. Căci e caracteristic
lucrului, că demonstrații apelează la numele că-
pitanului orășenească și al deputatului Barabás,
și matadorul din țarla redacțională a kossuthis

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și Administrația: Strada Măcelarilor Nr. 21.

Se prenumerează și la poste și la librării.

În București

primesc abonamente D. C. Pascu, Str. Lipseani 35

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază

Un număr costă 8 crănceri v. a. sau 15 bani rom.

tului „Arad és Vidéke“ care poartă steagu
românofeg în Arad.

După-ce începură svirliturile țărlei din
afară, societatea română se retrase în interiorul
cafenelei, ear' tinerimea română s'a postat la
ușa cafenelei să împedecă intrarea tumultului
în interior.

Deodată sună tropote de cai, era un pi-
chet de poliști călări, care muți defilau pe
lângă tumult. După-ce a dispărut pichetul de
poliști, se ivesc pe terasă rișdând comisarul
polișii Joó, și îndată se începe năvala. Teo-
logii din uze le fac front.

Pe doamna Oncu o încongiurau 4 ofi-
ceri din armata comună și porniră înainte. Pe
părintele Mangra personal îl provoacă un
dandy însoțit de *jeunesse d'oré-le* maghiar să
părăsească la moment localul. Românii au tre-
buit să cedeze forței maghiare, în acest mod
au fost strimtorați de elita maghiară în gura
plebei bestiale.

Aici teologii formară un cerc în giurul
societății române. Plebea se aruncă asupra
lor, dar' e respinsă de viguroasele lor brațe;
încep apoi bățușii a lovi cu bastoane în Ro-
mâni, acestia încă fac întrebunțare de bas-
toanele smulse dela bățuși și se încinge un
virtugiu diabolic sub vâul nopții, care da su-
nete de lovitură și țipete de dureri, căci teo-
logii stăteau ca zidul și nu cedau decât peste
trupurile lor să treacă la viața celor trei Ro-
mâni. În mijlocul demonstrațiilor era și co-
misarul poliției Joó, cel cu ducele suris din
terasă, care, după mărturia celor prezenți din-
tre Români, însuși striga „elóre“, precum au
arătat consecunțele. Căci după rapoartele ăia-
relor locale a rămas venit de loviturile pri-
mite în acel virtugiu. După-ce atentatorii au
recurs la arma bandiților, la cuțite și prin ele
s'a vărsat sânge — și în acel interval dl Oncu
și soția au sosit acasă — s'au desăciat oa-
menii ca prin minune și au luat-o care în-
cătro.

Trei Români cunoscuți în largi cercuri
românesce erau să fie turtiți ca câinii în mij-
locul pieței și între aplausele societății „bune“,
dacă câteva inimii juvenile nu și expuneau
vieța pentru ei. Incidentul acesta își revocă
în memorie confesiunea unui distins bărbat al
vieții noastre naționale în Arad. Eram, îmi
poveștia ficeiturlor crescut între Maghiari,
deabia de 18 ani pe vremea revoluțiunii din
1848: „Am intrat și eu cu satul în garda
maghiară, m'am făcut „nemzetőr“ și mă țineam
de chemat apărător al patriei, înșorât și im-
pintenat, *comme il faut*. La trupele com-
bătante n'am ajuns, când însă honveții com-
bătâți se reînnoiseră și mi povestiau cum puș-
cau ca la vânătoare după șubele românesce;
am tresărit și i'am învocat în mine conștiința na-
țională. De atunci am știut, că și eu sunt
Român, fiul acelei șube“.

Acest simțământ de sânge a trebuit să
opereze în tinerimea dela lupta de stradă din
30 Iunie, căci pășirea lor a fost spontană ră-
pită de moment.

Noteze-și acestea domnii, care rîvnesc
la sângele românesc, sângele nu se prefăce în
apă și acțiunea poate produce foarte regreta-
bilă reacțiune, un „bellum omnium contra om-
nes“ desastros pentru ambele părți, căci nu
stradele trebuie și pot rezolva un conflict de
ordinea celui româno-maghiar, decât purul re-
son politic.

Credeam, că cu atâta am expiat păca-
tele naționale. Dar' nici atâta n'a ajuns să
satisfacă boldul aflat la vărsare de sânge.

S'a dat parola de răsunare contra ti-
nerimii seminariale *totum pro parte*. În ăia
următoare din 1 Iulie s'au adunat peste o
mie demonstrații; locul convenirii a fost ea-
răși piața principală, unde cuartierează și poli-
ția. Această masă de nou acalemează pe că-
pitanul orășenească Sarlot Domokos, face apoi
omagiile la casa lui Barabás Béla aclamân-
du-l frenetic și injurând pe Români. De
aici pleacă gloata la monumentul martirilor,
unde se ținură vorbiri agitatoare, și apoi în-
tre răcnituri de răsunare la seminar. Mu-
sica le întonează *Rákóczi induló*.

Era noapte și elevii așezăți. La urle-
tul sălbatec al convoiului elevii sar la feres-
tri. Acolo îi întâmpină o ploaie de petri, pe
care le convertează bieții tineri strimtorați
spre paguba capetelor de deșub.

Și ce se vede? Poliția! acea poliție,
care de Duminecă până Vineri a contemplat
cu liniște stoică tămbălăul și atrocitatea stra-
delor se ivesc ca și *deus ex machina* cu că-
pitanul ei în frunte să desarmeze pe cei

strimtoră, care în primejdia vieții au recurs la ultima rație a apărării, la forța contra forței.

N'avea ce desarma, căci în seminar nime nu s'a înarmat mai mult, i'a rămas numai a culege petrite, pe care nu ajunseră seminaristii a le da îndrăgii. Perchișia a trebuit să constate, că în seminar nu s'au dat decât vrafuri de cărți, din care tinerimea se pregătea la examene. Și când clericul Andrei Horvath a raportat căpitanului poliției, că nu în seminar s'au caute pe cei păcătoși, ci se înfrâna bandiții de pe strade, atunci este pedepsit cu mulțum de 50 fl. ori 5 zile închisoare. Bag-seamă n'o se mai dăcem: taie popa limba, ci taie polițaiul punga, dacă nu taci.

În ziua următoare, Sâmbăta la 2 Iulie 5 oare d. a., vestesce apoi poliția prin plache și prin sunetele tobei, că după 8 oare seara e interzisă eșirea tinerimii pe strade, și comedia s'a terminat. Un semn numai din partea poliției a fost destul pentru încetarea atrocităților.

Acum s'a pornit haita contra advocaților. Fiscul camerei advocațiale, bag-seamă sub presiunea unor advocați a ridicat acuză de trădare de patrie contra advocaților: Dr. Onciu, A. Suciu, Truța și Dr. Stefan Pop, căci ca om cuminte n'o putea face aceasta. Vorba e, că în Arad sînt mulți advocați, între aceștia și de aceia, cărora nu li-se ajunge după poftă din pituța românească, căci bietul Român, Doamne, în multe părți are să dea, apoi între advocații din Arad mai sînt și mulți Ovrei, și mai ales aceștia larmuesc contra advocaților români.

Căci, veți Doamne, dacă advocații români ar fi puși la maldan, ar fi și ceva rebach și ceva *olcsó hazafiság*, Ovru nu se poate denega; ce-i pasă lui de interesul comun al naționalităților, numai rebach să fie, prăpădească-se apoi „goii” între sine.

Acum mai rămâne, ca camerele comerciale să închidă bolta comercianților, care nu aduc marfa din Pesta, ci din Viena, camerele industriale să închidă lucrătorii măiestrilor, care nu le convin etc., căci tot atâta drept au și aceste, cât are camera advocațională.

Prigonitul.

Românii și Maghiarii.

Sub acest titlu cetim în „Agramer Tagblatt” dela 6 Iulie următorul prim-articol:

Manifestațiunile antiromânești înscenate la Turda și la Arad au atras din nou atențiunea publicului european asupra naționalităților din Ungaria, și fiecare om cu judecată calmă își pune întrebarea: Ce poate plăti politica de naționalități, care produce asemenea fructe? Este foarte regretabil, că goana contra Românilor purtată în Ungaria în mod sistematic, a dus la aberațiuni atât de urte, care varsă o lumină tristă asupra nivelului cultural al multor cercuri din așa numita inteligență maghiară. Este foarte regretabil, că antagonismul româno-maghiar prin evenimentele dela Arad și Turda a devenit și mai acut, în loc ca factorii conducători, în interesul păcii naționale, ba în interesul poziției externe și a bunelor relațiuni ale monarhiei noastre față cu vecinul stat românesc, să-și deie silința a domoli și a complana contrarietățile.

Noi nu aparținem acelor, care ușor se spărie de demonstrațiuni politice și le privește pe aceste prin ochelarii negri ai pesimismului. Însă excesele antiromânești din urmă ale exaltațiilor maghiare din Turda și Arad au o deosebită importanță politică, care și mai mult se potențează prin împregiurarea, că și acele diare românești, care se inspiră din isvoare oficiale, au condamnat excesele contra Românilor numai cu gura jumătate. Ba o parte a presei maghiare a aplaudat chiar aceste brutale manifestațiuni și a sârbătorit o ceață de excedenți, al căror loc este în temniță, ca pe nisele luptătorii viteji ai ideii de stat maghiar. În această nebulă este metod, și nu trebuie să ne înșelăm, această sâmbătă periculoasă, sâmbăta în asemenea mod, va răsar în curând cu îmbelsugare. Deja de astăzi se poate dice, că goana din urmă contra Românilor a fost făcută de diaristica maghiară, care prin descrieri minciunoase ale scopurilor tendențelor românești au excitat ură contra Românilor și au creat dispoziția, din care au eșit cravallurile din Turda și Arad. Ei bine, unde s'au ducă acestea, dacă acești marodeuri diaristici sînt lăsați a-și continua negenați opera lor periculoasă, care compromite națiunea maghiară înaintea străinătății și amenință statul ungur cu eventualități serioase? Unde s'au ajungă lucrul, dacă cercurile normative privesc în liniște, cum o parte a presei maghiare agită sistematic poporul contra trei milioane de suditi credincioși monarhiei și dinastiei și predică formal războiul civil contra lor?

Ne-ar mira, dacă această uneltire n'ar revolta pe ori-ce om cum se cade din Ungaria.

Publicului maghiar însuși trebuie să i-se deschidă ochii, dacă privește agitațiunea presei și procedura agitatorilor maghiari sub lupa minții critice. Să ni-se arete tradarea de patrie, care au comis-o cândva Români din Ungaria și Transilvania! Să ni-se numere casurile, în care ei au conspirat cu inimici externi și au urzit comploturi contra Tronului și a țării! Nu ni-se va pute arăta nici un cas, nici în prezent, nici în istoria timpurilor trecute, când Românii pe toate câmpurile de luptă ale Europei au luptat pentru glorioasa Casă de Habsburg. Dar? matadorii diaristici ungurești nici nu au intenția de a dovedi, că Românii sînt trădători de patrie, ei voesc numai să calumnieze și să acuze, credincioși probatului proverb: „Calumniare audacter, semper aliquid haeret”.

O plângere la Monarch — și tradarea de patrie este gata; o adresă de aderență a câtorva patrioți din București și Iași către Dr. Rațiu — și s'a dat de urma unei extinse conspirațiuni daco-române!

Apelăm la toți oamenii cu sentimente lale și patriotice din Ungaria — și credem, că numai de acestia șed pe banca ministerială — ca să oprească la timp și cu energie această miserabilă salaritanie a diarelor. Nici decum nu ne amăgim, că indicarea nedreptății acuzelor cu desăvîrșire nefondată, ridică contra Românilor, vor servi de argument pentru ceea ce dicem. Scim prea bine, că cercurile, care au creat sistemul așa numitelor kultur-egyleturi și al asilelor de copii, stau în fața aspirațiunilor naționale ale Românilor, ca și ale Slavilor, cu aceleași sentimente ca și excedenții dela Turda și Arad. Însă noi credem, că nu este în interesul Ungariei și al națiunii maghiare, dar și mai puțin în interesul monarhiei, dacă Românii și Maghiarii poartă unii contra altora război până la cuțit, și noi credem, că această convingere va pătrunde până la locul competent.

Trebuie luat în considerare, că la frontiera noastră sud-estică se întinde un stat, în ale cărui județe trăiesc șese milioane de Români, trebuie luat în considerare, că acest stat este chemat, în cazul unui război, de care mila soții se ne ferească, ca să hotărască puterea poziției noastre la Dunărea-de-jos. Cu tot regimul hohenzollernian din București, România într-un asemenea caz nu s'ar pute substrahe de sub reacția, ce politica anti-română a Ungariei trebuie să producă în opinia publică a Ungariei. Chiar și în Berlin, unde nu sînt nici un fel de simpatii pentru Români, se ridică deja voci îngrijate din cauza prigonirii Românilor. De aceea repetăm încă odată prețesiunea noastră, care totodată trebuie să fie prețesiunea tuturor oamenilor cu judecată de dincoace de Drava: Măsuri energice contra agitatorilor antiromânești, atât contra acelor de pe strade, cât și contra celor din redacțiile ungurești!

Disolvarea conferenței electorale din Șişesci.

(Raport special al Tribunei).

Șişesci, 7 Iulie n.

Pe baza convocării trimise la membrii partidului național român din această provincie, s'a întrunit o mulțime de lume pe 6 Iulie a. c. în Șişesci, ca să asiste la conferența convocată.

Sînt grele zilele, prea de tot grele și însemnate pentru noi Românii din Transilvania și Ungaria, de aceea ținuta alegătorilor și a tuturor cetățenilor, care au venit la conferență, era serioasă, gravă, impunătoare. Se putea ceti de pe fețe, că în inima lor zace o grea nemulțumire și o voință fermă, r-solută de a lucra spre îndreptarea relelor, ce bântuie țeara.

Sciau cu toții scopul conferenței, cunosc toți atrocitățile sâlbatece, sâvîrșite de bașbozucii nostri în contra unor fi distinși ai poporului român, în Turda, Șimleu și Arad, și ca oameni de ordine, ca cetățeni cu sentimente de libertate, umanism și civilizațiune, au așteptat cu dor, ca să deie expresiune acestor sentimente, în mod vrednic, cum se cade unor cetățeni liberi în patria lor proprie.

Însă pe când era să se înceapă conferența, eată pretorul cercului Alexandru Schmiedt (cunoscut de toți sub numele de șiflicar), se pune în fața adunării, și declară în mod oficial, că nu permite ținerea adunării, din cauză, că programul conferenței conține lucruri politice! Nespunsa consternațiune a urmat, și un protest solemn în contra acestui act de despotism. Barem să nu-l fi motivat, că atunci era lipsit de nota celei mai infame perfidii. Membrii conferenței au fixat un alt termen de convenire, și l-au rugat pe convocatorul conferenței, ca protestările lor să le aducă la cunoștința ministrului de interne, să vadă cum, și ce lucră sateliții Exceleței Sale, și cum aplică doctrina șefului lor promulgată în discursul-program din Timi-

șoara. E de însemnat, că aceste existențe nevrednice nu administreză, ci numai împilează, jefuesc și sărăcesc poporul — ear' când e vorba ca poporul asuprit să-și manifeste neîndestulirea, fac presiuni, silă, și calce drepturile cetățenilor, întocmai ca frații lor iubiți Turcii. Una li-e canuna, una li-a fi soarta.

Protestul s'a trimis cu poșta de ași la ministrul de interne, și sună precum urmează:

Excelentissime Domnule Ministru!

Pe 6 I. c. am convocat o conferență a membrilor partidului național român din Șişesci și giur cu scop, ca pe baza unui program precizat să discutăm asupra situațiunii poporului român și să luăm hotărâri și pozițiune față cu acei concetățeni ai nostri, care în numele „ideii de stat maghiar” cu scirea, cu învoirea autorităților publice din țeară, primejdiesc pacea și liniștea patriei, insultă umanismul și compromit civilizațiunea și libertatea cetățenilor.

Ținerea conferenței o am insinuat la pretorul cercual în 5 I. c. prin epistolă recomandată, expedită prin oficiul postal regesc din Baia mare.

La terminul fixat s'au și întrunit membrii partidului nostru național din Șişesci și giur, și în toată pacea și liniștea au așteptat deschiderea conferenței. Tot pe acel timp a sosit și pretorul cercului din Baia-mare, Alexandru Schmiedt, care apoi în momentul când era să se deschidă conferența mi-a intimat în mod oficial, că deoarece programul insinuat al conferenței este de natură politică, el nu poate permite ținerea conferenței, și o și disolvă.

E lucru firesc, că această procedură necualificabilă a pretorului a produs cea mai adîncă indignațiune și a provocat protestări din partea celor veniți la conferență. Totuși ca oameni de ordine, după-ce am fixat un alt termen pentru ținerea conferenței, și după-ce m'au rugat, ca întîmplarea aceasta împreună cu protestele lor să le aduc la cunoștința Exceleței Tale, în liniște s'au depărtat la ale lor.

Eată, Exceleță, unul din miile de casuri de despotism și de tiranie, cu care pigmeii „ideii de stat maghiar” amăresc viața poporului român.

Eată cum se aplică în Ungaria libertățile publice constituționale!

Dacă ar fi atentate de aceste numai casuri speciale, am trece ușor peste ele, dar' ele constituie un șir lung, n-afîrșit, dovedesc existența unui sistem de destrucțiune, de asuprire față cu Români.

„Maghiaria” se ridică în contra „Ungariei”, brigantii „Maghiariei” năvălesc asupra cetățenilor „Ungariei”, libertatea, umanismul, civilizațiunea „Ungariei” sînt insultate și compromise de bașbozucii „Maghiariei”.

„Maghiaria” este o imposibilitate, o imoralitate, o utopie: nu e deci mirare, dacă tendența de a o întemeia în locul „Ungariei”, numai arme imorale, mîrgave, tiranice dă în mîna sateliților sei; „Maghiaria” e în rebeliune contra „Ungariei”.

Noi cetățenii leali ai „Ungariei” vedem, simțim, suferim nedreptățile, atrocitățile, atentatele cele mai josnice din partea oamenilor „Maghiariei”, și nu e cine să ne facă dreptate.

Noi Românii „Ungariei” mergem la „Preagrașul nostru Monarch”, soldatesca „Maghiariei” peleginează la cel mai mare dușman al „Ungariei”, la trădătorul Înaltului Tron al Maiestății Sale: la Kossuth Lajos în Turin; noi Românii credincioși și leali subțernem adrese de lealitate la Maiestatea Sa Împăratul și Regele nostru Apostolic: oamenii „Maghiariei” căntă apoteosă revoluționarilor și conspiratorilor în contra Înaltului Tron și a patriei comune.

Noi voim libertate națională, ei ne asupresc cu tiranie maghiară, noi voim cultură națională, ei vreau întunecul maghiarismului, noi voim susținerea nevătămată a conștiinței naționale, ei ne silesc cu otrava mortiferă a renegatismului, cu noi este sentimentul de libertate, umanism și civilizațiune, cu ei tirania, sâlbăcie, barbarismul, Turda, Șimleu-Silvaniei și Aradul.

Un sistem întreg de ură, de răsunare, de persecuțiune s'au deslășuit în contra noastră, pentru-că sîntem Români nebiruiți, și cetățeni credincioși ai „Ungariei”.

Eu am arătat și de altă-dată guvernului și organelor lui cu date pozitive, că noi Românii în patria noastră nu sîntem guvernați, ci pauperizați, jefuiți, tiraniți pe toate terenele vieții publice, care poltronează, lășiatarea, fărâdelegile lor le expiază prin atentate cât de brutale în contra românismului nostru; și în loc de răspuns și satisfacțiune am căpătat pitulirea guvernului prin tăcere, ca și-când tăcerea pescelui ar corege rapacitatea lupilor.

Un exemplu nou prezent acum Exceleței Sale.

O expozitură miserabilă a „Maghiariei” calcă dreptul cetățenilor români. Românii să

tacă, când sînt insultați în patria lor, Românii să nu politizeze, când un sistem dușmănos vrea să-i nimicească, Românii să nu utureze a-și ridica glasul, când sînt amenințați în onoarea, averea și viața lor.

Când în fața atător nedreptăți, oftesză Românul nostru: „Doamne până când?” pare că ved pe leul, care privește la cel-ce-i turbură liniștea; când aud, că în fața încălcărilor de lege și de drept exclamă: „ei bine, dacă nu ne putem sfătui aici în umbra bisericii, la lumina zilei, vom merge colo în codru, și vom cere sfat dela gorunul codrului, dela fulgerii cerului, dela vijelia nopții...” pare că ved cum se înalță vulturul falnic, se lovească în buhele spurcate de noapte, care îl molestează; când aud, că o ceață impunătoare de oameni buni, bravi, voinici, tiraniți până la desperare îmi strigă cu mîinile ridicate la cer: „Părinte! nu ne lăsa! cu toții te vom urma, nu mai putem suferi, mai bine moarte, decât o astfel de viață: toate drepturile ni-s răpite, hotarele furate, limba noastră-istrăină în țeară, noi și pruncii nostri n'avem ce căuta la masa vieții publice, sîntem înjugăți până la robie, nu ne lăsa!...” când le ved și le aud aceste toate mă simțesc dator a spune în auful lumii întregi:

Exceleță! sistemul de guvernare, care tirănescce astăzi pe Românii din Transilvania și Ungaria, provoacă război civil.

Eu protestez înaintea Exceleței Tale și înaintea lumii întregi, în contra atentatelor ce se fac zilnic la viața, pacea și liniștea poporului român prin acest sistem de guvernare, protestez în numele libertății popoarelor, în numele drepturilor inalienabile ale poporului român.

Cer și pretind satisfacțiune îndestulitoare pentru vătămarea ce ni-s'a făcut prin disolvarea întrunirii noastre, și pretindem a fi scuțiți pe viitor de asemenea atentate.

În numele cetățenilor prezenți la conferența disolvată.

Șişesci, 7 Iulie 1892.

Cu toată stima.

Dr. Vasile Lucaci,
parochul Șişescilor și conv. conf.

Meetingurile de protestare din România.

(Raport special al „Tribunei”).

SLATINA.

Intrunirea s'a ținut în școala „Ionașcu”:

Pe la oarele 8¼ adunarea cu aclamațiuni entusiaste proclamă de president pe septuagenarul subcolonel dl Dobricescu, care urcându-se pe tribună printr-o vorbire plină de entusiasm arată scopul întrunirii și că noi frați de același sânge trebuie să protestăm înaintea Europei, care s'a coalizat cu atîta generositate contra sclăviei negre, sacrificînd oameni și milioane pentru emanciparea poporațiunilor robite din extremul Orient, pe când la porțile Europei civilizate, în sinul poporului maghiar zac în lanțurile sclăviei albe 3 milioane de frați de ai nostri.

Dl advocat Zăgănescu se sue pe tribună în aplausele nesfîrșite ale publicului d-sa face un resumat istoric despre starea Daciei înaintea invasiunilor hunice și maghiare, precum și invasiunile acestora, arătînd sentimentele, de care erau conduși acești barbari, ... cum s'a făcut pretinsa cucerire a Românilor de dincolo de Carpați. Face istoricul de-vaștiunilor dela Turda și Șimleu-Silvaniei.

Dl Toma Dumitriu, comerciant, în numele comercianților din Slatina se asociază la protestarea solemnă, care se ridică din toată suflarea românească, arătînd că nici Turcii, nici Tatarii, nici chiar bașbozucii nu sînt mai presus în faptele lor barbare, ca Maghiarii... Dar' se ne bucurăm, dice d-sa, căci barbariile, care le au făcut ei la Turda, îi va arăta în fața Europei civilizate, cine sînt...

Urmează apoi dl medic veterinar C. Zissu, care ca președinte al societății medicșilor de aici, în numele lor protestează contra sâlbăcieilor dela Turda și Șimleu.

Dl advocat P. Burdeanu spunînd, că pe tot timpul cât a trăit la Paris se agita mereu între studenții români cestiunea suferințelor Românilor subjugăți, și că d-sa mărturisește, că a fost printre cei mai pesimiști, însă entusiasmul, cu care se ridică poporul român, l'a făcut și pe d-sa să iee cuvîntul în această întrunire.

Urmează apoi dl profesor Teodor Cartianu, primit cu salve de aplause. D-sa emoționat până la lacrimi cuvîntează cu multă căldură.

Sfîrșind dl Cartianu, cetesce adresa de protestare a cetățenilor către dl Rațiu și alta a doamnelor către doamna Rațiu, care se acoper cu nenumărate iscălituri.

În fine directorul gimnasiului real dl Crainic spune, că aceste unanime protestări din România sînt un balsam vindecător pentru suferințele ce îndură Românii ardeleni,

și mulțumesc pentru această generoasă protestare.

După terminarea întrunirii întreaga mulțime pleacă pe stradele principale ale orașului. În fruntea conductului musica, apoi steagul cernit și cel tricolar și o mulțime de torțe. Totul s'a petrecut în deplină ordine.

TURNU-MĂGURELE.

Despre meetingul din Turnu-Măgurele se scrie cu data de 14 Iunie v. următoarele: „Întrunirea națională de protestare, convocată așeară aici de un comitet de inițiativă, al cărui apel s'a publicat prin afișe și prin diarul local, a reușit strălucit, asistînd popor și mai toți notabili orașului. Au vorbit d-ului Ordineanu, Burcă, și studentul Iovanovic, în aplause entusiaste și s'a votat în unanimitate, o rezoluțiune de protestare semnată de toți cei prezenți.”

Eată și textul rezoluțiunii de protestare:

„Noi cetățenii orașului Turnu-Măgurele aprobăm atacurile barbare sâvîrșite de Unguri în contra fraților nostri din Transilvania și Ungaria și protestăm cu energie în fața lumii contra tendențelor de maghiarizare ale vecinilor nostri, tendențe, care sînt în contradicție cu ideile umanitare și generoase ce conduc omenirea la sfîrșitul acestui veac.”

PLONESCI.

Meeting mai popular, însuflețire mai mare nu s'a vădit în Plonesci, ca cel dela 14/26 Iunie.

La oarele 3 jum. întrunirea s'a deschis în sala teatrului sub presidența profesorului Romanescu.

Au vorbit în aplause îndelung repetite și entusiaste ale mulțimii d-nii: Antonescu (student); Rășcanu (advocat); Bucur Spirescu (profesor); Nicolae Flea; C. C. Dobrescu (deputat).

Cu toții, oratorii într-un limbagiu energic, dar' urban, au vescejit purtarea maghiară în secolul luminii și al culturii.

„Mișcarea Românilor este legitimă, a dis „unul din oratori, căci nu putem sta liniștiți „când se lovesc frați de ai nostri în tot ce au „mai scump”.

Pe la oarele 5, manifestații es pe strade și percurg mai multe strade; toată lumea îi aclamă. De pe balcoane li-se aruncă flori, steaguri și porumbei. Entusiasmul era la culme.

Ajunși la statua libertății, manifestații depun o coroană. Vorbesc în aplausele publicului d-nii Polierat (student), I. C. Bacalbașa (diarist), N. Flea, G. Dobrescu (advocat), Romanescu (profesor) etc. etc.

Seara a avut loc un banchet în sala „Sans Souci”. S'au ridicat mai multe toasturi.

Dl Romanescu, președintele banchetului deschide seria toastelor închinînd pentru regele Carol.

Dl Rășcanu închină apoi pentru Transilvania.

Dl Flea pentru Plonesci.

Dl C. C. Dobrescu pentru studenți.

Dl Antonescu pentru unirea tuturor partidelor în chestia națională.

Dl Polierat pentru dl Al. Orăscu, rectorul universității din București.

Dl Axente pentru presă.

Români despre cestiunea română.

(Urmare.)

Afară de persoanele politice până aci amintite colaboratorul diarului „Budapesti Hirlap” a mai vizitat și pe dl Paul Rotar, Ioan Ionaș pe care îl face somități (?) politice, care n'au spus însă nimic ce se merite a fi înregistrat afară doar', că dl Ionaș a ținut și d-sa — pentru a se pune pe treapta politică, pe care este metropolitul Miron — a desaproba mergerea la Viena a delegațiunii române.

Dl Dr. Nicolae Oncu din Arad a spus următoarele diaristului maghiar:

Afiă că situația este grea de tot. Românii trebuie să suferă mereu loviri atât pe terenal politic, cât și pe cel social. O antipatie ce nu se poate motiva cu nimic se manifestă între Maghiari față cu Români. Relațiuni prietenoase între Maghiari și Români doresc ori ce om cu mintea sănătoasă, dar' aceasta — după părerea lui — acum abia că se va pute face, pentru-că spiritele din toate părțile sînt foarte agitate. Aplicarea legii de naționalități ar fi un puternic pas înspre succesul desăvîrșit.

Începutul pentru rezolvarea cestiunii române — crede el — nu poate să-l facă decât deținătorii puterii. Guvernul intrînd în

relații cu bărbatii români conducători cunoscuți poate găsi mijlocul de a câștiga pe marea majoritate a Românilor, — afară de câțiva extremi — pentru politica bună și salutară, care asigură buna înțelegere și relațiile frățesci.

Ați chiar și elementele cele mai moderate române adevărate la programul din 1881 făcut de conferința de atunci, și nici nu o să se abată dela el, până ce nu vor scrie altădată, ce se pune în locul lui. Din parte competentă trebuie să se declare, că ce pretențiuni politice se nutresc față cu România și ce pretind dela acestea.

Speră de altfel, că cea mai apropiată conferință națională, a cărei convocare îi incumbă actualului comitet, situația se va împușca mult.

Interviewat a fost și dl C. Diaconovitch, care între altele a disp și următoarele:

În momentele actuale împăcare abia se poate închipui, pentru că neîncrederea Românilor față cu Maghiarii este atât de mare și de generală, încât nu-i român, care să creadă, fie guvernului maghiar, fie vreunei partide că voiesc sincer și cu omenie împăcarea; dacă totuși s'ar găsi unul, acesta ar rămâne izolat și din partea Românilor ar fi întâmpinat cu aceeași neîncredere, pe care o au către cercurile maghiare.

Ați împăcarea este exclusă cu atât mai oșebit, cu cât guvernul care ar voi o împăcare între Români și Maghiari și-ar periclită existența sa proprie. Nu trebuie să amintesc decât de pildă, că împăcarea ar fi imposibilă fără a li-se da Românilor locul cuvenit în administrație. (Di Prada János cel puțin vicișpan se fiol Red. „Trib.”)

Ear' aceasta ar însemna să li-se iee funcția la o mulțime de Maghiari, ceea ce ar cauza o adevărată revoluție.

Cel din urmă a fost interviewat, ori mai bine — la coadă este pus ceea ce a spus dl Const. Rădulescu, avocat în Lugoj.

Cu nimic nu s'a edificat însă publicul maghiar cetind despre păreriile dlui Rădulescu, pentru că acestea nu cuprind nimic, sunt vorbe și nu idei.

Cu 1-a Iulie v. 1892

se începe

Abonament nou

la

„Tribuna“.

Abonamentele se fac cu multă lesnire atât în monarhie, cât și în România prin mandate postale (Posta-utalvány — Post-Anweisung.)

Se recomandă abonarea timpurie pentru regulata expediție a foii.

Domnii abonați sunt rugați a ne comunica eventual prelungă localitatea unde se află și **postă ultimă**; ear' domnii abonați vechi spre ușurare pot lipi pe mandatul postal **adresa tipărită** dela fașile, în care li-s'a trimis diarul până acum.

Administrațiunea diarului

„Tribuna“.

CRONICĂ

Din cauza sfinteii sărbători de Luni numărul proxim al „Tribunei“ va apăre numai Marți seara.

Seire redacțională. Rugăm pe toți acei onorați membri ai partidului național, ale căror manifestațiuni și adrese de aderență nu s'au publicat încă, să ne scuse, că din cauza îngrădărilor de material trebuie să întrerupem și astăzi publicarea acestora. În numărul viitor vom continua a le publica întrucât spațiul ne permite.

Producțiune teatrală. Primim următoarea invitație: Tinerimea rom. stud. de pe Valea-Almașului și giur are onoare a invita la **producțiunea teatrală** împreună cu joc ce se va arăta Duminecă în 5/17 Iulie a. c. în Hida. Venitul curat e destinat pentru procurarea de cărți și reusite elevilor săraci dela școlile populare române ale acestui ținut. Hida, 12/24 Iunie 1892. Comitetul arangitor. Începutul la 5 oare p. m. Prețul de intrare: de persoană 1 fl., de persoană în familie 80 cr. Ofertele marinoase și suprasolvirile se vor cuita cu mulțumită pe cale publică. Programa. 1. „Cărlani“, vedevil într'un act de Constantin Negruzzi. Persoanele: Lionescu, fiul boierului, Gavril Gherman, stud. teol.; Miron, țeran, Vasile Popoviciu, stud. teol.; Terinte, țeran, Ioan I. Georgia, stud. teol.; Domnica, femeia lui Miron, d-șoara Sabina Cheție; Vochița, femeia lui Terinte, d-șoara Rafaela Vlaicu. 2. „Arvințe și Pepelea“,

vedevil într'un act de Vasile Alexandri. Persoanele: Arvințe, Vasile Popovici, sud. teol.; Pepelea, Ioan I. Georgia, stud. teol.; Mândica, nepoata lui Arvințe, d-șoara Iulia Gherman.

Academia-Română, după-cum cetim în „Bucureșci“, în viitoarea sa sesiune are așa de multe lucrări ca nici-odată. Biurul Academiei împreună cu dl Dimitrie Sturdza, secretarul general, va încunosciența pe membrii acestui corp, că pentru-ca toate lucrările la ordinea zilei să fie rezolvate va face un spor de sedințe, care se va ocupa exclusiv numai cu cestiunile de ordine pur administrativ: proclamări de membri, alegere de membri corespondenți, acordarea premiilor etc.

Excursiuni științifice. Mai mulți din studenții facultății de litere și filosofie din București, după-cum scriu foile de dincolo, sunt decisi a face mai multe excursiuni științifice în diferite puncte ale României. În acest scop voiesc să creeze o societate care să poarte titlu: „Societatea excursionistă a studenților universitari“ și care să aibă scopul de a face în toți anii 2 excursiuni.

Tenorul român Dimitrescu, după-cum se scrie din Londra, a obținut un strălucit succes la „Covent Garden“ în „Carmen“.

Regele Sârbiei în Ems. După-cum se telegrafează, regele Alexandru al Sârbiei, care și-a făcut ieri examenele cu succes eminent, va pleca astăzi în cel mai strict incognito la Ems. Ținutul rege va fi însoțit de ministrul de comunicație Velimirovici, de educatorul său Miskovici, de doi adjutanți și de medicul său. Scopul călătoriei sale la Ems e ca să se întâlnească cu tatăl său, care a sosit deja acolo însoțit de acțița Conbra din Paris. Foile sârbesci sunt tare supărate din cauză, că Milan a plecat întovăreșit de o acțiță ca să se întâlnească cu fiul său. Între altele foia radicală „Novi List“ ție, că aceasta e tot așa de curios ca și-când mama ar aștepta pe fiul însoțit de un tinăr. „Și încă se miră omenii“, țiece foia citată, „dacă lipsesc iubirea poporului. Nue permis a concede, ca fiul să se mai întâlnească cu un astfel de tată“. Ce privește întvederea cu mamă sa, aceasta nu va ave loc la nici un cas.

Un medicament de casă prețios. De un atare e a se socoti „Moll's Franzbranntwein u. Salz“, care se folosește pentru frecare la reumatism, durere de solduri, dureri reumatice și tot felul de morburii din reoală totdeauna cu succes sigur. Se expediază dinloc în sticle à 90 cr. pe lângă rambursă postală prin farmacistul A. Moll, furnisator de Curte c. și r. Viena, Tuchlauben 9. În farmaciile din provincie să se coară expres preparate ale lui Moll cu marca de scutire și subscrierea lui.

VARIETĂȚI.

(Frigul în Islanda.) Temperatura în Islanda este foarte scădută. Ghița încongiură toată coasta septentrională și orientală.

Navigațiunea așadar e cu totul întreruptă și cu toate încercările celor mai buni comandanți de vapoare polare n'au putut reuși a se apropia de țărmurile insulelor.

(Militar cu orice chip.) Înaintea consiliului de recrutare din Paris s'a prezentat un om, care cu orice chip voia să poarte armele și să-și facă datoria către patrie.

Însă consiliul nu l'a primit, căci el era înalt de 87 centimetri și cu toate-că avea vârsta de 21 de ani, nu arăta mai mult de 10 ani.

SERVICIUL TELEGRAFIC

al „TRIBUNEI“.

Fiume, 9 Iulie n. Camera comercială a respins propunerea privitoare la compunerea raportului camerei în limba italiană și în traducere maghiară ca o încălcare a drepturilor autonome ale Fiumei.

Berlin, 9 Iulie n. În cercurile ce stau aproape de curte s'a creșut, că ambasadorul Reuss va demisiona, deoarece în urma incidentelor cu privilegiul nunții lui Bismarck poziția sa ar fi devenit critică. „Hamburger Nachrichten“ dau a înțelege, că Bismarck își va reîncheie acum activitatea parlamentară și va face opoziție aspră.

Londra, 9 Iulie n. Resultatele alegerilor ce s'osesc din Irlanda fac să apară înșelătoare speranța lui Gladston cu privire la o majoritate în parlament.

Paris, 9 Iulie n. În Saintguen s'au ivit 5 îmbolnăviri ce seamănă a holeră și un cas letal.

Bibliografie.

A apărut:

„Colecțiune de plante sau herbar“, arangiat de dl I. Moisil, profesor la gimnaziul real din Slatina. Această „colecțiune“ este menită pentru școlile secundare spre a-și așeza elevii plantele ce le adună în excursiunile ce le fac singuri sau cu profesorii lor. Ea este compusă din doi părți de carton încheiați cu șireturi. Pe cel dintâu se află frontispitiul frumos litografat cu chipul marelui botanic Linné și cu numele celor mai însemnați botanici, între care și doi Români, dl Dr. D. Brândză și Florian Porciuc. Totodată mai sunt reprezentate pe frontispitiu deosebite părți de plante, precum și instrumente necesare botanicii. Pe partea internă a scoarțelor se află tipărită clasificarea artificială și cea naturală, care va servi școlărilor spre a repeta mereu gruparea plantelor în clase, ordine, familii etc., și le va înlesni așezarea plantelor uscate în herbar. Pentru cele mai însemnate familii (31) se află coale separate, provădute cu etichete colorate, pentru fiecare familie, ear' în aceste se află foi de hârtie spre a lipi speciile plantelor. Pentru 340 plante s'au adăugat etichete tipărite cu numele lor în latinesce și românece, care se vor lipi de către elev lungă fiecare plantă adunată; pentru speciile care nu se află între etichete s'au adăugat alte 40 etichete goale, pe care elevul va scrie numele plantei respective. Numirile plantelor s'au luat din acele ce se află pe teritoriul românesc. Dimensiunea herbarului este de 41 centimetri înălțime și 30 lățime. O instrucțiune tipărită (de 2 coale tipar) explică adunarea, uscarea și așezarea plantelor în herbar, și cuprinde totodată vre-o 400 numiri de plante, așezate în familiile lor. Acest herbar se poate recomanda și școlărilor din școlile speciale precum: școlile de agricultură, de veterinărie, de farmacie etc. Sunt două ediții, una cu frontispitiul litografat în negru, pentru prețul de 1 fl. și o ediție cu frontispitiul colorat și legată mai frumos pentru prețul de 1 fl. 60 cr.

Comandele se fac la librăria: „Încuragierea comerțului român“ (G. Michălescu) în Slatina.

A apărut:

„Viața și activitatea răposatului preot Grigorie Muscelanu“. Conferență ținută în ziua de 30 Iunie 1891 de preotul C. Dimitrescu, președintele societății clerului român „Ajutorul“.

A apărut:

„Statistica judiciară din România pe anul 1886. București 1891.“

A apărut:

„Tratat despre expropriațiune pentru cauza de utilitate publică. Explicațiunea teoretică și practică a legii din anul 1864, adnotată cu jurisprudența înaltei curți de casațiune, urmată de un apendice, conținând legea de expropriație și formularele actelor cerute de această lege. De G. Th. Avianianu, avocat al căilor ferate române. București, 1891.“

Călimdarul zilei.

28 Iunie 10 Iulie 1892.

Italian: S. Cirila și Ioan

Gregorian: Amalia.

Soarele: răsare 4.14, apune 7.55.

Buletin meteorologic.

Sibiu, 9 Iulie n. 7 oare dimineața.

Presiunea atmosf. în mm. (Mediul lunar 724.6)	Temperatura cupă Celsius	Maximul și minimul de temperatură	Direcția vântului
Observată	Diferența din prociună		
723.5	-1.0	+17.8	+27.4+14.3
			NO

Din țeară 5 Iulie n. 7 oare dimineața.

Stațiunile	Presiun. atmosf. în mm.	Temperatura Celsius	Vântul direcția	viteza
Budapesta	761	+17.2	V	3
Sătmăr	759	+19.9	S	1
Cluj	768	+19.6	—	—
Orșova	760	+21.0	S	3
Arad	762	+17.5	V	4
Panciova	768	+17.9	SV	3

Sosiți în Sibiu.

La 9 Iulie n.

Hotel „Neurhner“. Cramer, profesor, din Bistrița. Eltel farmacist, din România. Gyurkovich, proprietar, din Baes.

Hotel „Meltzer“. Mike, Dionis Pramberger din Orșova. Ivan, din Alba-Iulia. Hoffman, din Budapesta, comerciant. Sim n. Pindur, econom, din Cărtișoara.

Hotel „Habermann“. Schubert, comerciant, din Dresda.

Economie.

Producerea alcoolului în România. În cursul anului 1891 până la 1 Aprilie 1892 s'au întrebuințat după „Românul“, materii prime pentru a produce alcool în România:

50.698.988 chilogrami porumb;
311.650 chilogrami grâu;
5.490.908 chilogrami cartofii;
11.082.619 chilogrami slăd de orz și ovă;
1.983.172 chilogrami slăd de secară;
448.790 chilogrami melasă.

Fabricile din Moldova sunt cele care întrebuințază cartofii în fabricarea alcoolului; cea din Ibănesci (Dorohoi) a consumat 1,125.500 chilogrami și cea din Dumbrăveni (Botoșani) 1,054.800 chilogrami cartofii. Melasa s'a întrebuințat de fabrica dlui Predingher din Brăila.

Alcoolul consumat în țeară și produs dela 1 Aprilie 1891 până la 1 Aprilie 1892 se cifrează la 182.414.022 grade.

Convenția comercială dintre România și Germania. În ședința dela 7 l. c. n. a camerei austriece deputatul Gompertz și conșoții au interplat pe ministrul de comerț, care cunoștință, că între Germania și România se vor începe în curând negocieri convenționale și că făcut-a pași în direcțiunea, ca și Austro-Ungariei să i-se asigure aceleași avantagii la importarea în România, care i-se vor asigura Germaniei?

Starea sâmenăturilor în Sârbia. Ministerul de agricultură din Belgrad publică asupra stării sâmenăturilor în Sârbia următoarele date oficiale: Grânele de toamnă sunt bune, cu excepția câtorva ținuturi, unde sâmenăturile în urma ploii și a vântului s'au culcat. Grânele de primăvară foarte bune. Porumbul e pretutindenea frumos, se desvoaltă foarte favorabil, dar prin unele ținuturi a suferit mult din cauza inundațiilor. Zarzavaturile stau foarte bine. Inul stă bine, cânepa s'a culcat prin multe locuri. Livezile, care tocmai se cosesc, dau un rezultat bun; deasemenea pășunile sunt bune. Viile promit mult.

Prospectele de recoltă în Ungaria. După scriile ce s'osesc la ministerul de agricultură, căldura cea mare ce domnesce aproape pretutindenea în țeară a stricat mult sâmenăturilor. Prin părțile acelea, în care pe la sfârșitul săptămânii trecute se spera încă un rezultat foarte bun, s'au redus prospectele. Rugina s'a lăfit foarte tare și aceasta a împedat dezvoltarea bonului. Câteva probe de trier confirmă aceasta. Produsul medieru bun în termin mediu va fi medieru slab. Starea sâmenăturilor de primăvară deasemenea e slabă. Din lipsă de ploaie acestea nu se desvoaltă multumitor. Pe lângă aceea în timpul din urmă au venit furtuni, a cădut grindină, ceea ce a stricat mult sâmenăturilor secerate, precum și celor nesecerate dar coapte.

Prețul mărfurilor.

Piața din Mediaș. Dela 7 Iulie. Grâu frumos hectolitru fl. 6.— până fl. 6.30, grâu mestecat fl. 5.30 până fl. 5.50, secară fl. 4.30 până fl. 5.—, cucuruz fl. 3.0 până fl. 3.75, ovă fl. 2.60 până fl. 2.75, orz fl. —.— până —.—, sâmență de cânepă fl. 5.— până fl. 5.50, sâmență de in fl. —.— până fl. —.—, fasole fl. 4.— până fl. 4.50, mazăre fl. 5.— până fl. 5.25, linte fl. —.— până fl. —.—, cartofi fl. 1.50 până fl. 2.— mălaiu fl. 10.— până fl. —.—, sâu brut 100 chilo fl. 22.— până fl. 24.—, luminii turnate de sâu fl. 36.— până fl. 40, uosnoarea de porc fl. 50 până 55, slănină fl. 46.— până fl. 55, cânepa fl. 30.— până 33.—, fân fl. 2.— până 2.20, săpunul 100 buc. fl. 20 până 30 fl., spirt pro hectolitru fl. 55.— până 57, carnea de vită chilo 52 până 56 cr., carnea de vițel 50 cr. până 56 cr., carnea de porc 43 până —, carnea de miel —.—, ouă 5 cu 10 cr.

Tirgul de rimători în Steinbruch. În 7 Iulie n. s'au notat: unguresci bătrâni grei 43— cr. până 43½ cr., unguresci grei tineri 44½ cr. până 45— cr. de mijloc 45— cr. până 46— cr., ușori 47— cr. până 48— cr., marfă țerănească grea 48½ cr., până 44— cr., de mijloc 44½ cr. până 45— cr., ușor 47— cr. până 48— cr., românesci, de Bakony, grei — cr. transito — cr., transito grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr. transito sârbesci grei 45 cr. până 45½ cr. transito de mijloc 45½ cr. până 46 cr., transito ușori 46½ cr. până 47— cr.

Dr. Sterie N. Ciureu,

IX., Pelikangasse nr. 10, Viena.

Consultațiuni cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena. [2759] 10

Consultațiuni și prisă corespondență.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 7 Iulie n. 1892.

Sămințe	Calitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.	Calitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.
	dela	până	dela	până
Grâu				
Bănățeneș vechin	74	—	75	8.20
Grâu dela Tia	74	—	75	8.20
Grâu „Pesta“	74	—	75	8.15
Grâu de Alba-Beg.	74	—	75	8.20
„Bacăia“	74	—	75	8.20
Grâu ung. de Nord	74	—	75	8.20
Sămințe, vechi ori nouș				
Secară				
Orz				
„Ntreș“	70—72	7.65	7.90	
de vînă	60—62	5.30	5.50	
de bere	62—64	—	—	
„Ovea“	89—41	5.45	5.75	
Cucuruz (porumb)	75	4.80	4.85	
de alt sâin	78	4.75	4.80	
Meiu	—	5.15	5.40	
Hrîșcă	—	—	—	
Grâu				
de primă.	—	—	—	
de toam.	8.22	8.24		
„Cucuruz“	4.82	4.84		
„Ovea“	4.94	4.96		
de toam.	5.40	4.42		
Produsele agricole				
Sem. de trif.				
Lucernă ungurească	32—36	—	—	
roșie	45—55	—	—	
„Oleu de rap.“	36—37	—	—	
Unș. de porc	60.50	50.75		
„Sălăină“	44.50	45—		
svătată	50—51	—	—	
„Său“	35—36	—	—	
Prune	12.25	12.50		
Lictar	22—22.50			
slavou, nou	20—21	—	—	
„Miore“	39.50	40—		
brută	140—141.			
galbînă străcurată	17—17.50			
Cană	19.50	20—		
„Spir“	—	—		
brut	—	—		
Drojdințe de spirt	—	—		

Cursul pteței din Sibiu.

Din 9 Iulie n. 1892.

Hârtie-monetă română	Cump.	9.43	vând.	9.45
Lire turesci	—	10.65	—	10.70
Imperiali	—	9.65	—	9.70
Ruble rusești	—	1.17	—	1.22

Bursa de Budapesta.

Din 7 Iulie n. 1892

Renta de aur ung. 6%	—	—
„ „ 4%	110.10	—
„ „ hârtie 5%	100.40	—
Împrumutul căilor ferate ung.	120.50	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	117.—	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	100.50	—
Bonuri rurale ung.	94.75	—
„ croato-slavone	95—	—
Obligațiunile desp. regalilor	99.60	—
Împrumut cu premiu ung.	142—	—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	136.50	—
Renta de hârtie austriacă	95.—	—
„ de argint austriacă	95.—	—
„ de aur austriacă	112.50	—
Losurile austriece din 1860	151.25	—
Acțiunile băncii austro-ungare	995.—	—
„ de credit ung.	359.75	—
„ „ austr.	316.—	—
Seriile fondare ale institut. de cred și economii „Albina“	102.—	—
Argintul	—	—
Galbeni împărătesci	5.67	—
Napoleon-d'ori	9.49	—
Mărci 100 imp. germane	58.65	—
Londra 100 Livres sterlingi	119.70	—

Bursa de Viena.

Din 7 Iulie n. 1892.

Renta de aur ung.	6%	—
„ „ „	4%	110.20
„ „ hârtie	5%	100.15
Împrumutul căilor ferate ung.		120.—
(1-a emisiune)		117.70
(Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung.		
2-a emisiune)		100.55
Bonuri rurale ung.		94.80
„ croato-slavone		105.—
Împrumut cu premiu ung.		142.—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin		136.25
Renta de hârtie austriacă		95.20
„ aur austriacă		95.10
„ aur austriacă		112.85
Losuri austr. din 1860		151.25
Acțiunile băncii austro-ungare		995.—
„ de credit ung.		360.25
„ „ austr.		815.75
Argintul		
Galbeni împărătești		5.65
Napoleon-d'ori		9.51
Mărcu 100 imp. germane		58.65
Londra 100 Livres sterlingi		119.65

Editura și tiparul Institutului Tipografic în Sibiu, sub responsabilitatea lui Ioan Popa Necsa